

OMMAVIY MADANIYATNING YOSHLAR ONGIGA SALBIY TA'SIRI VA UNING IJTIMOYIY PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Axmedov Anvar Diyor o'g'li

Samarqand davlat chet tillar instituti o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7296470>

Annotatsiya. ushbu maqolada bugungi kunda dunyoda keng avj olib borayotgan "ommaviy madaniyat" va uning yoshlar ongiga salbiy ta'siri, yoshlarning ijtimoiylashuvi va ularning shaxs sifatida shakllanishiga salbiy ta'sirlarining ijtimoiy psixologik xususiyatlari keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Ommaviy madaniyat, globallashuv, iltimoilashuv, ongi, psixologik, g'oyalar, internet.

НЕГАТИВНОЕ ВЛИЯНИЕ ПОПУЛЯРНОЙ КУЛЬТУРЫ НА МЫСЛЬ МОЛОДЕЖИ И ЕЕ СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Аннотация. В данной статье упоминаются социально-психологические особенности набирающей обороты в современном мире «массовой культуры» и ее негативное влияние на сознание молодежи, социализацию молодежи и формирование ее как личности.

Ключевые слова: массовая культура, глобализация, глобализация, сознание, психология, идеи, Интернет.

THE NEGATIVE INFLUENCE OF POPULAR CULTURE ON THE MIND OF YOUTH AND ITS SOCIAL PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS

Abstract. In this article, the social and psychological characteristics of the "mass culture" that is gaining momentum in the world today and its negative impact on the minds of young people, socialization of young people and their formation as individuals are mentioned.

Key words: Popular culture, globalization, globalization, consciousness, psychological, ideas, Internet.

KIRISH

Jamiyat hayotining barcha sohalari globallashib borar ekan, u albatta madaniyat sohasida birinchilar qatorida o'zini namoyon qiladi. Shunday hodisalardan biri "ommaviy madaniyat" hisoblanadi. Ommaviy madaniyatning paydo bo'lishi va rivojlana boshlashi XIX asr oxiri va XX asr boshlariga to'g'ri keladi. "Ommaviy madaniyat" an'anaviy madaniyatning ma'lum yo'nalishi sifatida emas, balki madaniyatdagi sifat o'zgarishi, hayot taqozasi asosida yuz berdi. Prezidentimiz SH.M.Mirziyoyev aytganidek: "Barchangizga ayon, hozirgi kunda dunyo miqyosida beshafqat raqobat, qarama-qarshilik va ziddiyatlar tobora keskin tus olmoqda. Diniy ekstremizm, terrorizm, giyohvandlik, odam savdosi, noqonuniy migratsiya, "ommaviy madaniyat" kabi xavf-xatarlar kuchayib, odamzot asrlar davomida amal qilib kelgan e'tiqodlar, oilaviy qadriyatlarga putur yetkazmoqda".

METOD VA METODOLOGIYASI

Mana shunday va boshqa ko'plab tahdidlar insoniyat hayotida jiddiy muammolarni keltirib chiqarayotgani - ayni haqiqat va buni hech kim inkor etolmaydi" Hozirgi kunda yoshlarimiz orasida turli xil "ommaviy madaniyat" ko'rinishlari namoyon bo'lmoqdaki bularning barchasi ularning shakllanishiga, psixik rivojlanishiga, ularning hissiy-emotsional sohasiga jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ma'lumki, o'smirlar, yoshlar, talabalar yangilikka

intiluvchan, tengqurlariga havasmand, modaparast, xorij standartlarini oson qabul qilishga ruju qo‘ygan bo‘ladi. Ulardagi ana shu ijtimoiy-psixologik holat kirib kelayotgan shubhali qadriyatlarga tanqidiy yondashuvni cheklab qo‘ymoqda. Maqbul yoki nomaqbulligi haqida muayyan fikr-mulohazasi bo‘lmagan yoshlar hayotimizga, milliy mintalitetimizga mos kelmaydigan mafkuraviy mahsulotlarni matbuot orqali qabul qilishga oshiqmoqda.

“Ommaviy madaniyat” tashqi ko‘rinishi, oson o‘zlashtirilishi bilan ularni qiziqirmoqda. Turfa g‘oya va ramzlar zamonaviy modalar ommaviy madaniyat mahsulotlari yoshlardan chuqur fikr-mulohaza yuritishni talab etmaydi, har xil hayot tashvishlaridan, turmush muammolaridan “xalos” etadi, jasadni va ruhni dam oldirish, ularni o‘qishga, bilim olishga emas, balki o‘ynab-quvna, “yashab olish”ga chaqiradi. Aslida “ommaviy madaniyat”ning, uni tarqatayotganlarning ham asl maqsadlari shundan iborat. Mamlakatimiz aholisining qariyb 60 foizini yoshlar tashkil etishini va “ommaviy madaniyat” mualliflari aynan ana shu auditoriyani nazarda tutayotganini e‘tiborga olsak, vazifalarimiz mas‘uliyati aniq ayon bo‘ladi. Yoshlarda asoson qiziquvchalik xususiyati yuqori bo‘ladi. Psixologik jihatdan qaralganda har bir shaxs ma‘lum bir jamiyatda rivojlanadi va shaxs sifatida shakllanadi. Uni o‘rab turgan muhit va odamlar uning shakllanishiga ta‘sir qiladi.

TADQIQOT NATIJASI

Zamonaviy madaniyatda doimiy ravishda madaniy an‘analarni buzadigan, va qayta tiklaydigan, shu bilan insonning ijtimoiylashuvi va doimiy o‘zgarib turadigan hayot sharoitlari va talablariga moslashish jarayonlarini murakkablashtiradigan innovatsiyalarning aniq qatlami mavjud. Insonning o‘zini izlashi, uning individualligi va ijtimoiy mavqei dinamiklik va yangilik bilan uyg‘unlashgan tanlovning ko‘pligi bilan murakkablashadi. Va ko‘pincha qidiruvlar insonning ongli tanlovi bilan emas, balki bola yoki o‘smir ushbu "jiddiy, kattalar dunyosiga" kirishda boshdan kechiradigan bosim bilan murakkablashadi. O‘smirning ijtimoiylashuvi va tarbiyasi ko‘pincha "tasodifiy va ko‘r-ko‘rona" sodir bo‘ladi. Ommaviy madaniyat har doim ko‘plab "muammolarni hal qilishning eng yaxshi usullarini va turli vaziyatlardan chiqish yo‘llarini" taklif qilishga tayyor lekin! Hayotning og‘ir davrlaridan birini (o‘tish davri) boshdan kechirayotgan o‘smir tashqi bosimdan o‘zini noqulay his qilishini unutamiz.

Ota-onalarning vazifasi esa unga bola o‘z qobiliyatini qayerda va qanday rivojlantirishni xohlashini hal qilishda yordam berish, uning iste‘dodini ochib berish va eng muhimi, unga har bir inson alohida va har bir shaxs individual ekanligini yetkazishdir. O‘ziga xos hodisa sifatida yoshlar madaniyati, shuningdek, yoshlarning fiziologik tezlashuvi ularning sotsializatsiya davrining keskin o‘sishi bilan birga bo‘lganligi sababli paydo bo‘ladi, bu zaruratdan kelib chiqadi va rivojlanadi. zamon talablariga javob beradigan ta‘lim va kasb-hunar ta‘limi uchun vaqtni ko‘paytirish. O‘smirlik davri iqtisodiy faollik va mustaqillikka hali to‘liq erishilmagan davrdir. Psixologik jihatdan yoshlar kattalar dunyosiga, sotsiologik jihatdan esa o‘smirlik dunyosiga tegishli. Agar inson bilimga to‘yinganlik nuqtai nazaridan ancha erta kamolga yetsa, jamiyatdagi mavqei, so‘zini ayta olishi, yetukligi ortga suriladi.

MUHOKAMA

Yoshlar submadaniyati umumiy madaniyat tizimidagi qisman, nisbatan izchil tizimdir. Uning paydo bo‘lishi yoshlarning ijtimoiy rollarining noaniqligi, ularning ijtimoiy mavqeidagi noaniqlik bilan bog‘liq. Ontogenetik nuqtai nazardan, yoshlar submadaniyati har bir kishi o‘tishi kerak bo‘lgan rivojlanish bosqichi sifatida taqdim etiladi. Uning mohiyati ijtimoiy mavqeni izlashdir. Ammo, bizning fikrimizcha, yoshlar submadaniyati o‘smir-bolaning o‘zini o‘zi saqlash

ichki instinktidan boshqa narsa emas. Har bir inson bolalar tashqi ogohlantirishlarga eng sezgir ekanligini biladi va shuning uchun ba'zi "ommaviy madaniyat me'yorlari" ning tashqi bosimi ostida u instinktiv ravishda norozilik bildiradi. Yoshlarning muayyan ishlari uchun eng qulay ijtimoiy platformalar bo'sh vaqt bo'lib, u erda siz o'zingizning mustaqilligingizni ko'rsatishingiz mumkin: qaror qabul qilish va etakchilik qilish, tashkil etish va tashkil etish qobiliyati. Bo'sh vaqt nafaqat muloqot, balki ijtimoiy o'yinning bir turi bo'lib, yoshlik davrida bunday o'yinlarda ko'nikmaning etishmasligi, balog'at yoshidagi odamning o'zini majburiyatlardan ozod deb bilishiga olib keladi. Dinamik jamiyatlarda oila shaxsning sotsializatsiyasi vazifasini qisman yoki to'liq yo'qotadi, chunki ijtimoiy hayotdagi o'zgarishlarning sur'ati keksa avlod va yangi davrning o'zgargan vazifalari o'rtasida tarixiy tafovutni keltirib chiqaradi. Yo'qolgan oila va hali topilmagan jamiyat o'rtasida yigit o'z turiga qo'shilishga intiladi. Shu tarzda tashkil etilgan norasmiy guruhlar yoshga ma'lum bir ijtimoiy mavqeni beradi. Buning narxi ko'pincha individuallikni rad etish va guruhning me'yorlari, qadriyatlar va manfaatlariga to'liq bo'ysunishdir. Ushbu norasmiy guruhlar o'zlarining subkulturasini ishlab chiqaradilar, bu kattalarnikidan farq qiladi.

U umumiy qabul qilingan tamoyillarga ichki bir xillik va tashqi norozilik bilan tavsiflanadi. O'z madaniyatining mavjudligi sababli, bu guruhlar jamiyatga nisbatan ziddir va shuning uchun har doim ijtimoiy tartibsizlik elementlarini o'z ichiga oladi, umumiy qabul qilingan me'yorlardan chetga chiqadigan xatti-harakatlarga moyil bo'ladi. Ko'pincha, hamma narsa faqat eksantrik xatti-harakatlar va umumiy qabul qilingan axloq me'yorlarini buzish, jinsiy aloqa, "partiyalar", musiqa va giyohvand moddalar atrofidagi manfaatlar bilan cheklanadi. Shu bilan birga, xuddi shu muhit madaniyatga qarshi qiymat yo'nalishini shakllantiradi, uning eng yuqori funksiyasi zavqlanishdir, u barcha xatti-harakatlarning rag'bati va maqsadi bo'lib xizmat qiladi. Yoshlar qarshi madaniyatining butun qadriyatlar tarmog'i irratsionalizm bilan bog'liq bo'lib, u insonni faqat tabiiyda tan olish, ya'ni bosh monopoliyasi natijasida paydo bo'lgan insonni ijtimoiydan ajratish bilan bog'liq. Irratsionalizmning izchil amalga oshirilishi gedonizmni yoshlar qarshi madaniyatining yetakchi qiymat yo'nalishi sifatida belgilaydi.

XULOSA

Qarama-qarshi madaniyatning eng muhim va organik elementi bo'lgan ruxsat berish axloqi shundan kelib chiqadi. Qarama-qarshi madaniyatning mavjudligi "bugun", "hozir" ga qaratilganligi sababli, gedonistik intilish buning bevosita natijasidir. Yoshlarning ommaviy madaniyati an'anaviy qadriyatlar tizimini ongli ravishda rad etishni va ularni qarama-qarshi qadriyatlar bilan almashtirishni talab qiladi. Qarama-qarshi madaniyat tomonidan taklif qilingan va prognoz qilingan shaxs har qanday axloqiy taqiq va axloqiy hokimiyatga dushman bo'lganligi sababli, chunki inson dunyosidagi axloqiy va ma'naviy yo'nalish qadriyatlar mexanizmlari uning psixikasida hali to'liq shakllanmagan. .

Shunday qilib, bir tomondan, yoshlarning ommaviy madaniyatlari kattalar jamiyatiga, uning qadriyatlar va hokimiyatlariga qarshi norozilikni rivojlantirsa, ikkinchi tomondan, aynan ular yoshlarning o'sha jamiyatga moslashishiga hissa qo'shishga chaqiriladi.

REFERENCES

1. Ismailovich S. A. Socio-Psychological Problems of Educating an Independent-Minded, Creative Person in the Educational Process //CENTRAL ASIAN JOURNAL OF LITERATURE, PHILOSOPHY AND CULTURE. – 2021. – Т. 2. – №. 12. – С. 4-7.
2. Саидов А., Джураев Р. Баркамол авлодни тарбиялаш-соғлом турмуш тарзини шакллантиришда спортнинг ўрни //Общество и инновации. – 2021. – Т. 2. – №. 2. – С. 203-208.
3. Саидов А. pedagogik mahorat: ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш устувор вазифа сифатида //центр научных публикаций (buxdu. uz). – 2020. – Т. 2. – №. 2.
4. Sharifjon To'lqin o'g A. et al. TA'LIM-TARBIYA TIZIMI VA O'QITUVCHILAR FAOLIYATIDA PSIXOLOGIK XIZMATNING AHAMIYATI //MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH. – 2022. – Т. 1. – №. 11. – С. 57-60.
5. Саидов А. СОҒЛОМ ВА БАРКАМОЛ ШАХСИ ТАРБИЯЛАШНИНГ ИЖТИМОЙ-ПСИХОЛОГИК МАСАЛАЛАРИ //Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS). – 2021. – Т. 1. – №. Special issue. – С. 262-266.
6. Саидов А., Джураев Р. Воспитание гармоничного поколения–роль спорта в формировании здорового образа жизни //Общество и инновации. – 2021. – Т. 2. – №. 2. – С. 203-208.
7. Saidov A. Historical roots of formation of healthy lifestyle culture psychology in the family //International Journal of Pharmaceutical Research. – 2020. – Т. 12. – №. 4. – С. 628-630.
8. Ismailovich A. S. PROBLEMS OF IMPROVING PSYCHOLOGY OF HEALTHY LIFESTYLE OF UZBEK FAMILY //Scientific reports of Bukhara State University. – 2020. – Т. 4. – №. 1. – С. 313-318.
9. Ismoilovich S. A. SOCIO-PSYCHOLOGICAL PROBLEMS OF THE FORMATION OF THE PSYCHOLOGY OF A HEALTHY LIFESTYLE OF FAMILIES.
10. Axmedov, A. (2022). The negative effect of internet gambling on youth psychology. Asian Journal of Multidimensional Research, 11(5), 76-79
11. Diyorugli, A. A. (2022). The negative effect of public culture on youth consciousness and its social psychological features. Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities, 12(5), 289-291.
12. Ugli, Akhmedov A. D., et al. "Depressive Behavior in Sports Competitions and Their Characteristics of Will-sustainability." *JournalNX*, vol. 6, no. 04, 2020,pp. 50-53.
13. A. A. Saidov SOCIAL PSYCHOLOGICAL SIGNIFICANCE OF THE FORMATION OF A CULTURE OF A HEALTHY LIFESTYLE IN THE FAMILY // SAI. 2022. №B7. URL:<https://cyberleninka.ru/article/n/social-psychological-significance-of-the-formation-of-a-culture-of-a-healthy-lifestyle-in-the-family> (дата обращения: 05.11.2022).